

DRC Dansk Flygtningehjælp

Borgergade 10
DK 1300 København K
Danmark

T: +45 3373 5000

drc@drc.ngo
www.drc.ngo

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Pr e-mail til uim@uim.dk og lant@uim.dk
Ministeriets j.nr. 2023-6850

22. november 2023

DRC Dansk Flygtningehjælps bemærkninger til udkast til lov om ændring af repatrieringsloven og udlændingeloven (Adgang til indkomstregistret i forbindelse med dedikeret vejledning om repatrieringsordningen, ændring af ydelsesstruktur og udbetalingstidspunkt for hjælp til repatriering og fastsættelse af indrejseforbud ved overskridelse af en udrejsefrist mv.)

Udlændinge- og Integrationsministeriet har d. 26. oktober 2023 sendt ovenstående lovforslag i høring med en frist for eventuelle bemærkninger d. 23. november 2023. DRC Dansk Flygtningehjælp takker for muligheden for at fremkomme med bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

Overordnede bemærkninger

Indledningsvist vil DRC gerne gøre opmærksom på, at problemerne vedrørende udbetaling af økonomisk hjælp til repatriering til personer, der repatrierer til Iran og Syrien fortsat ikke er løst, og at en regulering af udbetalingstidspunktet som foreslået vil besværliggøre problemet yderligere. I tillæg hertil bemærkes det, at der også er udfordringer med bankoverførsler til Rusland og Afghanistan, og at også personer der repatrierer dertil, vil være yderligere udfordret af en ændring i udbetalingsraterne.

Vi opfordrer derfor endnu en gang til, at der udarbejdes en holdbar løsning på problemet, inden de foreslåede lovændringer træder i kraft.

DRC Dansk Flygtningehjælp har derudover den seneste tid erfaret, at banker i flere lande kræver særlig dokumentation for at modtage og udbetale anden rate af repatrieringshjælpen, hvilket formentlig skal ses i lyset af bankernes øgede fokus på terrorfinansiering og hvidvaskning af penge. Flere personer, der er repatrieret, har derfor måttet fremskaffe dokumentation fra den tidligere bopælskommune samtidig med, at de har måttet vente i en længere periode på at få udbetalt pengene fra banken i hjemlandet. I forlængelse af denne problematik forudser DRC, at opdelingen af repatrieringshjælpen i tre udbetalingsrater kan medføre, at flere personer vil være nødsaget til at skulle vente uforholdsmæssigt længe på at få udbetalt både anden og tredje rate af hjælpen.

Den foreslåede ydelsesstruktur vil medføre endnu større komplikationer for personer, der ønsker at repatriere til Syrien eller Iran, hvis/når den fleksible udbetaling af repatrieringshjælpen (som allerede er vedtaget) træder i kraft. For at gøre brug af den fleksible udbetaling, vil borgeren skulle frasige sig retten til fortrydelse. Hvis borgeren ikke ønsker dette, vil pågældende skulle have udbetalt repatrieringshjælpen efter den foreslåede ydelsesstruktur. Det medfører, at pågældende kun vil være i stand til at modtage første udbetaling, dvs. 25.000 kr. for en person over 18 år og 15.000 kr. for en person under 18 år, da de resterende to rater af repatrieringshjælpen i praksis ikke vil kunne udbetales til konti i Syrien og Iran grundet de eksisterende økonomiske sanktioner. Personer, der ønsker at repatriere til Syrien og Iran, og som ikke ønsker at frasige sig retten til at fortryde repatrieringen, vil med den foreslåede ændring af ydelsesstrukturen og udbetalingstidspunkter for hjælpen til repatriering altså reelt kun kunne modtage første rate ud af tre.

Ydelsesstrukturen

I det fremsendte lovforslag foreslås det, at ydelsesstrukturen ændres, og at repatrieringshjælpen udbetales i fastsatte rater, der kun afhænger af, hvorvidt man er barn under 18 år, voksen over 18 år eller om man modtager reintegrationsbistand. Lovgivers formål med ændringen er at skabe større klarhed og overblik over ydelsesstrukturen, så den enkelte person i højere grad kan gennemskue, hvilket beløb der udbetales ved bevilling af repatrieringshjælpen.

En af årsagerne til, at der blandt repatrieringslovens målgruppe og kommunale sagsbehandlere kan være usikkerhed om, hvilke beløb der beviliges, er ofte, at der på baggrund af kommunens formuevurdering skal nedjusteres i repatrieringshjælpen grundet personlig formue.

Det fremgår af lovforslaget at kommunerne fortsat skal foretage formuevurdering, inden der kan bevilges repatrieringshjælp, hvilket vil kunne få en indvirkning på de faste støttebeløb der bevilges, hvis ansøgeren selv har formue. Dermed kan der fortsat være usikkerhed om størrelsen på repatrieringshjælpen. I tillæg hertil skal det bemærkes, at det ikke fremgår af lovforslaget hvilken rate der skal modregnes i, i tilfælde af at ansøgeren om repatrieringshjælp har formue. Det vil efter DRCs mening være uhensigtsmæssigt at kommunen modregner i 1. udbetalingsrate, da denne i forvejen har en beskeden størrelse sammenholdt med den samlede hjælp, og derudover skal dække rejseudgifter og den første tid efter indrejsen i repatrieringslandet.

For at lette kommunernes sagsbehandling opfordrer DRC til, at det tydeliggøres hvordan kommunerne skal forholde sig til modregning i repatrieringshjælpen.

DRC er derudover ikke enig i argumentet om, at det vil lette kommunernes sagsbehandling at ændre på udbetalingsraterne af repatrieringshjælpen

Repatrieringshjælpens størrelse

Det fremgår af lovforslaget, at der ud fra en gennemsnitsberegning ikke ændres på den samlede værdi af repatrieringshjælpen for den enkelte person. Hvis denne gennemsnitsberegning er lavet på baggrund af den udbetalte hjælp til repatriering for alle personer, der repatrierer inden for en periode på f.eks. ét år, må man have for øje, at flere af disse personer kan have haft gæld eller personlig formue lige så vel som deres medfølgende ægtefælle kan have haft formue, hvorfor der er modregnet i den hjælp, kommunen har bevilget til repatriering. Der vil dermed være blevet udbetalt mindre hjælp til disse personer. Samlet set vil det derfor fremstå som om, der er bevilget og udbetalt mindre hjælp til repatriering, men årsagen hertil er, at en andel af de repatrierede personer ikke har været berettiget til den fulde hjælp.

DRC stiller sig derfor uforstående over for argumentet om, at den foreslåede ændring af ydelsesstruktur ikke er en forringelse af repatrieringshjælpens størrelse på baggrund af en gennemsnitsberegning, da værdien af hjælpen til repatriering i lovforslaget – på det individuelle plan – er lavere end størrelsen på den nuværende hjælp.

Nedenfor følger en grundig gennemgang af den foreslåede ydelsesstruktur med henblik på at demonstrere den reelle nedjustering af repatrieringshjælpen:

Indledningsvis nævnes det, at den første udbetalingsrate på 25.000 kr. skal dække rejseudgifter. Hvis en person f.eks. skal repatriere til Tyrkiet og dækker udgifterne til en flybillet på 2.700 kr. med den første udbetalingsrate får man reelt flere penge med sig ved udrejsen, end hvis man skulle repatriere til Colombia og flybilletten koster 7.300 kr.

Den nuværende ordning dækker rejseudgifter i tillæg til de støttemuligheder der er i repatrieringslovens nuværende § 7, stk. 2, nr. 2-10, og værdien af den første del af den udbetalte repatrieringshjælp forud for udrejsen afhænger derfor ikke af, hvortil personen repatrierer.

DRC mener, at rejseudgifter bør bevilges i tillæg til repatrieringshjælpen, som det gør sig gældende i den nuværende ordning. Det bemærkes derudover, at lovforslaget ikke nævner muligheden for at få bevilget rejseudgifter til eskorte. DRC opfordrer til, at kommunerne fortsat skal have mulighed for at bevilge en eskorte til at ledsage personer, der har udfordringer ved at rejse alene, og at rejseudgifterne til eskorte bevilges i tillæg til repatrieringshjælpen.

I henhold til forslaget om ændring af ydelsesstrukturen beløber den samlede repatrieringshjælp for personer under 18 år sig til i alt 100.000 kr.

Efter de nuværende regler om hjælp til repatriering for personer under 18 år, vil et barn i skolealderen typisk få bevilget hjælp til følgende efter 2023-satser:

Flybillet (f.eks. 4000 kr.) + 33.088 kr. til indkøb af personligt bohav + etableringsydelse 45.931 kr. + støtte til udgifter til skolegang i alt 26.976 kr. = 109.995 kr. i alt.

Efter lovforslaget vil personer der er over 18 år, og som ikke bevilges reintegrationsbistand modtage i alt 190.000 kr. Bevilges der hjælp til nødvendige hjælpemidler kan der i tillæg bevilges max. 5.000 kr.

For at demonstrere forskellen på repatrieringshjælpens størrelse efter de gældende regler sammenholdt med ændringen i lovforslaget følger her et eksempel på, hvad en person over 18 år typisk bevilges:

Flybillet (f.eks. 4000 kr.) + 33.088 kr. til indkøb af personligt bohav + etableringsydelse 150.598 kr. + støtte til sygeforsikring i alt 33.748 kr. + støtte til indkøb af erhvervsudstyr 17.435 kr. = 238.869 kr.

Efter lovforslaget vil personer, der er over 18 år, og som bevilges reintegrationsbistand modtage i alt 175.000 kr. Bevilges der hjælp til nødvendige hjælpemidler kan der i tillæg bevilges max. 5.000 kr.

Efter de nuværende regler om hjælp til repatriering for personer over 18 år, der også bevilges reintegrationsbistand, vil der typisk bevilges hjælp til følgende efter 2023-satser:

Flybillet (f.eks. 4000 kr.) + 33.088 kr. til indkøb af personligt bohav + etableringsydelse 150.598 kr. + støtte til sygeforsikring i alt 33.748 kr. + medicin til 1 års forbrug + støtte til nødvendige hjælpemidler (f.eks. 4000 kr.) = 225.434 kr.

I ovenstående eksempler på bevilling af repatrieringshjælp er der ikke medregnet udgifter til en eskorte eller støtte til at dække udgifter i forbindelse med anskaffelse af nationalitetspas. Særligt støtte til anskaffelse af nationalitetspas er anvendt i udbredt grad i repatrieringssager.

Med den foreslåede ydelsesstruktur, vil udgifter til anskaffelse af nationalitetspas skulle dækkes af 1. udbetalingsrate, der må formodes at blive udbetalt umiddelbart inden udrejsen fra Danmark. Efter ansøgning kan der udbetales max 10.000 kr. ekstra ved 1. udbetalingsrate til dækning af udgifter til f.eks. anskaffelse af nationalitetspas og erhvervsudstyr. De 10.000 kr. modregnes i 2. udbetalingsrate.

Som forberedelse til repatriering vil personer, der ikke er i besiddelse af et nationalitetspas, skulle anskaffe sig passet før udrejsen fra Danmark kan planlægges. DRC har erfaret, at udgifter til anskaffelse af pas kan være så store, at personer, der ønsker at repatriere, kan have udfordringer ved selv at dække udgifterne, hvorfor kommunen ofte udbetaler penge til dækning af fornævnte udgifter, før den første udbetaling af repatrieringshjælpen, således at sagen ikke bremses grundet borgerens manglende økonomiske kapacitet.

DRC skal derfor opfordre til, at det fortsat vil være muligt for kommunen at udbetale penge til dækning af udgifter i forbindelse med anskaffelse af nationalitetspas på forhånd, og at disse udgifter ikke først vil kunne dækkes med 1. udbetalingsrate som ellers foreslået.

Ovenstående eksempler har til formål at demonstrere den forskel de foreslåede ændringer i ydelsesstrukturen har for repatrieringshjælpens størrelse sammenholdt med de gældende regler om økonomisk hjælp.

Slutteligt skal det bemærkes, at beløbene der udgør repatrieringshjælpen i nærværende lovforslag først satsreguleres i 2025. Disse beløb blev første gang fremsat i et lovforslag i 2021, og det fremgår bl.a. i § 1, nr. 37, at beløbet er fastsat til 2021 niveau og reguleres fra og med 2022 en gang årligt den 1. januar med satsreguleringsprocenten efter lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet er ikke blevet reguleret i nærværende lovforslag.

DRC gør opmærksom på, at den nuværende repatrieringshjælp er blevet satsreguleret to gange siden første fremsættelse af den foreslåede ændring af ydelsesstrukturen, og at hjælpen i den foreslåede ydelsesstruktur i forlængelse heraf skal ses som en yderligere nedjustering. Samtidig har mange lande verden over været vidne til stigende inflation, hvorfor værdien af repatrieringshjælpen er forringet.

DRC opfordrer derfor til, at beløbene hæves således, at de som minimum følger den samlede værdi af den nuværende repatrieringsordning.

Det er DRC Dansk Flygtningehjælps erfaring gennem mange år, at størrelsen på den økonomiske hjælp ikke er altafgørende for beslutningen om at repatriere. Vi hæfter os dog alligevel ved, at den foreslåede ændring af ydelsesstrukturen og ophævelsen af § 7, stk. 2-6 nedjusterer den økonomiske hjælp til repatriering jævnfør ovenstående eksempler, og gør derfor opmærksom på, at det er første gang siden repatrieringslovens ikrafttrædelse, at foreslåede lovændringer forringer repatrieringsordningens støtteforudsætninger for personkredsen.

Udbetalingstidspunktet af repatrieringshjælpen

Efter de gældende regler udbetales den økonomiske hjælp til repatriering i to rater; umiddelbart inden udrejsen fra Danmark og 12 måneder efter udrejsen. For personer med fortrydelsesret gælder det, at den resterende del af hjælpen først udbetales efter fortrydelsesrettens udløb.

I det fremsendte lovforslag foreslås det at opdele udbetaling af repatrieringshjælpen yderligere, således at der inden udrejsen udbetales et fast støttebeløb til at dække rejseudgifter (15.000 kr. for personer under 18 år, 25.000 kr. for personer over 18 år). Efter ankomst til repatrieringslandet udbetales hurtigst muligt anden del af hjælpen, og efter 12 måneder eller ved fortrydelsesrettens udløb udbetales den resterende del. Det fremgår, at det med ændringerne i udbetalingstidspunktet ønskes at mindske muligheden for misbrug af ordningen.

DRC mener, at repatrieringsordningen er et positivt tilbud til personer, der frivilligt ønsker at repatriere og genetablere sig i hjemlandet og samtidig har mulighed for at få økonomisk hjælp hertil. Vi er naturligvis også enige i, at ordningen ikke må misbruges. Det er dog vores erfaring, at det er meget sjældent, at første del af de bevilgede ydelser bliver udbetalt, og at selve repatrieringen derefter ikke finder sted.

Til gengæld, stilles der ofte spørgsmål til, om det kan garanteres, at den resterende del af repatrieringshjælpen kommer til udbetaling et år efter udrejsen fra Danmark. Det er vores erfaring, at borgerne føler, at de skal udvise stor tillid til myndighederne i forbindelse med udbetaling af repatrieringshjælpen. Især indvandrere, der ikke har fortrydelsesret, stiller sig ofte uforstående over for opdelingen af udbetalingen af repatrieringshjælpen, idet de alligevel ikke har mulighed for at genindrejse i Danmark efter repatrieringen.

DRC oplever, at flygtninge, der har mulighed for at fortryde deres repatriering, i mindre grad er skeptiske over udbetalingstidspunktet, da de er bekendt med deres mulighed for at vende tilbage til Danmark i tilfælde af problemer med udbetalingen.

Afsluttende bemærkninger

DRC Dansk Flygtningehjælp stiller sig undrende overfor forslaget om at opdele udbetalingen af repatrieringshjælpen yderligere, når der på nuværende tidspunkt allerede er store problemer med udbetaling af repatrieringshjælpen til flere lande, og vi forudser, at den foreslåede ændring af udbetalingsraterne vil medføre skepsis og ærgrelse.

I tillæg hertil skal DRC Dansk Flygtningehjælp bemærke, at repatrieringsordningen med de foreslåede ændringer og dertilhørende sags gange gøres mere kompleks i forhold til borgerens anvendelse af den. Det øgede fokus på kontrol risikerer at skabe usikkerhed og mistillid blandt repatrieringslovens personkreds, hvilket kan påvirke opfattelsen af repatrieringsordningen negativt.

Vi vil derfor også gerne gøre opmærksom på, at vi ud fra vores mangeårige erfaring med målgruppen ser en risiko for, at færre personer vil benytte sig af repatrieringsordningen som en konsekvens af de mange lovændringer.

Venlig hilsen

Charlotte Slente
Generalsekretær
DRC Dansk Flygtningehjælp